

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

Опалов О. А.

“ 31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Екологічний туризм»

галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм і рекреація»
освітній ступінь	перший (бакалаврський)
освітня програма	«Туризм»
вид дисципліни	обов'язкова
мова навчання	англійська для лекцій/українська для практичних занять

Житомир – 2023

Розробник: Валінкевич Н. В., д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та туризму, Осіпчук А. С., асистент кафедри економіки, підприємництва та туризму

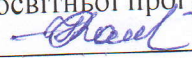

УХВАЛЕНО

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та туризму

 Н. В. Валінкевич
протокол № 2 від "29" серпня 2023 р.

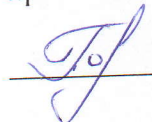
ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми "Туризм"

 Н. В. Валінкевич
"30" 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною комісією
факультету економіки та менеджменту
протокол № 1 від "30" 2023 р.

 голова НМК Прокопчук О. А.

I. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: курсу полягає в ознайомленні студентів зі специфікою екологічного туризму; формуванні базових знань щодо принципів, функцій, завдань, видів та об'єктів екотуризму; набутті вмінь та навичок щодо технології розробки, організації та проведення екологічних маршрутів; вихованні любові до свого рідного краю.

2. Обсяг навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне завдання не передбачене		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		3-й	3-й
		Лекції	
	Освітній ступінь: бакалавр	30 год.	8 год.
		Практичні	
		42 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		108 год.	162 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю:	
	екзамен		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійна робота студента – 6			

3. Передумови для вивчення дисципліни

У ході вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- передумови виникнення екотуризму, як суспільного явища; принципи, функції, завдання, види, об'єкти, світові регіони та центри екологічного туризму, методику розробки екологічних турів, особливості розвитку екологічного туризму в Україні, форми та засоби екологічного виховання в процесі екологічних турів.

вміти:

- розробляти екологічні тури для різних суспільних груп і різних територіальних об'єктів; організувати розміщення, харчування і програми обслуговування екотуристів; розрахувати потенційне навантаження туристичних груп на довкілля і розробляти запобіжні заходи до мінімізації та усунення негативних впливів; організовувати взаємодію між туроператорами, туристичними групами, і установами, відповідальними за природні території, на яких здійснюються екотури; розробляти і реалізовувати заходи із залучення екотуристів до діяльності, спрямованої на збереження довкілля та біорізноманіття; враховувати при здійсненні екотурів інтереси місцевих громад.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

PH 23	Організувати обслуговування (в т. ч. дозвілля) споживачів туристичних послуг екологічного туризму.
PH 24	Розробляти, просувати та реалізовувати спеціалізований (екологічний) туристичний продукт.
PH 25	Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі екологічного зеленого туризму на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов.

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із компетентностями

Компетентності	Програмні результати навчання		
	PH 23	PH 24	PH 25
ЗК 05	+		
СК 03		+	
СК 05		+	
СК 09	+		+

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

СК 03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК 05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК 09. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць, год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0.1	30	3
Практичні заняття	0.528	42	22.2
Самостійна робота	0.1	108	10.8
Модульна контрольна робота*	12	2	24
Разом:		-	60

*На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
PH23	Лк 1-5; ПЗ 1, 4-6 ; СР (ЗМ1, ЗМ2)	6	14
PH24	Лк 6-9-; ПЗ 2-3, 10-11; СР(ЗМ1,ЗМ2)	7	12
PH25	Лк 10-12; ПЗ 7-9	7	10
PH23, PH24, PH25	МКР1, МКР2 (Лк 1-12, Пз 1-11, СР (ЗМ1, ЗМ2))	16	24
Разом:		36	60

****Мінімальний** пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/ розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних/ контрольних/ індивідуальних завдань, значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни - 36 балів.

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

При організації освітнього процесу у Поліському національному університеті студенти, викладачі, методисти, адміністрація та інші учасники освітнього процесу діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у Поліському національному університеті, Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у Поліському національному університеті, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу, Положення про академічну доброчесність, запобігання та виявлення плагіату, Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, Концепції розвитку інклюзивної освіти.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших студентів є прикладами академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу (у разі пропуску занять до деканату подається пояснювальна записка). Під час занять студенти: не вживають їжу та жувальну гумку; не залишають аудиторію без дозволу викладача; не заважають викладачу проводити заняття. Під час контролю знань студенти: є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації); не заважають іншим; виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

Викладач у свою чергу: забезпечує на заняттях обстановку творчого, зацікавленого ставлення студентів до навчальної дисципліни, яку він викладає; формує на заняттях дух взаємного порозуміння та доброзичливості, виключає формалізм та елементи безпринципності в освітньому процесі; при проведенні занять дотримується вимог трудової дисципліни та навчального розпорядку.

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену у формі тестування на ПК. Екзаменаційні тести охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності

та практичне спрямування, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 24. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені - 40. Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на тестові питання, що округлені до цілого числа.

Методи контролю:

Лекція: попереднє усне чи письмове опитування, фронтальне опитування, вибіркоче усне опитування.

Практичне заняття: співбесіда, дискусія, мозковий штурм, усне та письмове опитування, тестування, вирішення задач, захист доповідей (рефератів), діалог, професійний диктант, письмова модульна робота (проміжний контроль).

Самостійна робота студентів: перевірка конспекту, перевірка відповіді на проблемні питання, опитування на практичному занятті, захист індивідуального творчо-наукового завдання. Поточний контроль проведення практичних занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Модульний контроль - включає до себе перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань, проведення рубіжного атестування.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

8. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи екологічного туризму

Змістовний модуль 1. Поняття, ресурси та види екологічного туризму

Тема 1. Поняття «екологічний туризм», мета та основні завдання курсу

Тема 2. Законодавча база в сфері екотуризму. Міжнародні організації у сфері екотуризму

Тема 3. Природа як середовище екотуризму

Тема 4. Природні ресурси екотуристичного комплексу України

Тема 5. Безпека в екологічному туризмі

Тема 6. Види екологічних турів та їх характеристика. Світовий досвід екотуризму

Модуль 2. Організація екологічного туризму

Змістовний модуль 2. Основні екотуристичні дестинації України та світу

Тема 7. Заповідні території та об'єкти природно-заповідного фонду

Тема 8. Національні природні і ландшафтні парки

Тема 9. Природно-антропогенні об'єкти екологічного туризму

Тема 10. Заказники як туристичні атракції екотуристичних дестинацій

Тема 11. Роль екологічного просвітництва у забезпеченні сталого розвитку

Тема 12. Кращі місця для екотуризму

9. Теми лекцій

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи екологічного туризму				
Змістовний модуль 1. Поняття, ресурси та види екологічного туризму				
1	T1	Поняття «екологічний туризм», мета та основні завдання курсу	2	0.66
2	T2	Законодавча база в сфері екотуризму. Міжнародні організації у сфері екотуризму	2	0.66
3	T3	Природа як середовище екотуризму	2	0.66
4	T4	Природні ресурси екотуристичного комплексу України	2	0.66
5	T5	Безпека в екологічному туризмі	2	0.66
6	T6	Види екологічних турів та їх характеристика. Світовий досвід екотуризму	4	0.66
Разом за модуль 1:			14	3.96
Модуль 2. Організація екологічного туризму				
Змістовний модуль 2. Основні екотуристичні дестинації України та світу				
7	T7	Заповідні території та об'єкти природно-заповідного фонду	4	0.70
8	T8	Національні природні і ландшафтні парки	2	0.66
9	T9	Природно-антропогенні об'єкти екологічного туризму	2	0.66
10	T10	Заказники як туристичні атракції екотуристичних дестинацій	2	0.66
11	T11	Роль екологічного просвітництва у забезпеченні сталого розвитку	2	0.66
12	T12	Кращі місця для екотуризму	4	0.70
Разом за модуль 2:			16	4.04
Разом:			30	8

10. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи екологічного туризму				
Змістовний модуль 1. Поняття, ресурси та види екологічного туризму				
1	T1	Сутність та функції екологічного туризму	2	0.8
2	T2	Ресурси екотуризму	4	0.8
3	T3	Законодавча база екотуризму	4	0.8
4	T4	Безпека в екотуризмі	4	0.8
5	T5	Природа як середовище екотуризму	4	0.8
Разом за модуль 1:			18	4
Модуль 2. Організація екологічного туризму.				
Змістовний модуль 2. Основні екотуристичні дестинації України та світу				
6	T6	Об'єкти природно-заповідного фонду	4	1.0
7	T7	Кращі місця для екотуризму в Україні	4	1.0
8	T8	Особливості формування та просування екотуристичного продукту	4	1.0
9	T9	Створення екологічних туристичних маршрутів	4	1.0
10	T10	Популярні екотуристичні дестинації світу	4	1.0
11	T11	Створення та просування комплексних екотуристичних центрів	4	1.0
Разом за модуль 2:			24	6
Разом:			42	10

11. Самостійна робота

№	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи екологічного туризму				
Змістовний модуль 1. Поняття, ресурси та види екологічного туризму				
1	T1	Основні поняття у сфері екологічного туризму	6	9
2	T2	Екологічний туризм та його місце у світовій тур індустрії	6	9
3	T3	Законодавча база в сфері екотуризму. Міжнародні організації. Екологічний туризм як глобальна стратегія стійкого розвитку суспільства	6	9
4	T4	Вивчити основні екологічні об'єкти світу	6	9
5	T5	Розвиток екологічного туризму в світі	6	9
6	T6	Особливості розвитку екологічного туризму в Україні	6	9
7	T7	Екологічні проблеми людства та екологічне виховання	6	9
8	T8	Складові туристичного пакету екологічного туру	6	9
9	T9	Методика й технологія розробки екологічних турів	6	9
10	T10	Еколого-виховні програми в екотуризмі. Ознайомлення з методологією, розробка і апробація власних заходів	6	9
Разом за модуль 1:			60	90
Модуль 2. Організація екологічного туризму				
Змістовний модуль 2. Основні екотуристичні дестинації України та світу				
11	T11	Якість в екологічному туризмі. Важливість еко-маркування. Екологічне маркування	6	9
12	T12	Знак екологічного маркування «Зелена садиба».	6	9
13	T13	Європейські знаки екологічної сертифікації. Міжнародна програма екологічної сертифікації готелів та курортів Green Key	6	9
14	T14	Еколого-виховні програми в екотуризмі.	5	9
15	T15	Ознайомлення з методологією, розробка і апробація власних	5	9
16	T16	Моделювання екологічних маршрутів територією Житомирської області.	6	9
17	T17	Оцінка екологічних впливів туризму на довкілля	6	9
18	T18	Екологічна паспортизація як невід'ємна складова екологізації туризму	8	9
Разом за модуль 2:			48	72
Разом			108	162

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, передбачають використання презентацій, відеофільмів. Практичні роботи проводяться з використанням наочного роздаткового матеріалу та навчального приладдя: мультимедійний комплекс, доступ до законодавчої бази, державних та

міжнародних стандартів, доступ до Інтернету, наявність каналів доступу, бібліотечний фонд фахових видань на паперових та електронних носіях.

13. Рекомендовані джерела інформації

а) законодавство:

1. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 серп. 2013 р. № 638-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246640434> (дата звернення: 12.05.2022).

2. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 берез. 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2022).

3. Про туризм : Закон України від 16 жовт. 2020 р. № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2022).

4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Наказ Мінінфраструктури від 10.07.2013 № 465. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/zl275-13>.

б) основна:

5. Вишневський В.І. Екологічний туризм: навчальний посібник. Київ: Інтерпрес ЛТД, 2015. 140с.

6. Географія туризму: екологічний туризм : підручник / В. В. Тарасова та ін. Житомир, 2021. 252 с.

7. Мальська М. П. Світовий досвід розвитку туризму : підручник / М. П. Мальська, Н. М. Паньків, А. Б. Ховалко. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 244 с.

8. Мельниченко О. А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: Монографія. Харків: Видавництво НУЦЗУ, 2017. 153 с.

9. Міжнародний туризм : навчальний посібник / укладачі В. С. Великочий, О. І. Дутчак, В. В. Шикеринень. Івано-Франківськ : Вид-во Кушніра Е. М., 2015. 254 с.

10. Петрук В.Е. та ін. Екогеографія та екотуризм: підручник. Вінниця: ТОВ "Нілан-ЛТД", 2016. 178с

11. Туристична політика зарубіжних країн : підручник / кол. авт.; за ред. А. Ю. Парфінєнка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 220 с.

в) додаткова:

12. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.

13. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем:теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.

14. Індустрія гостинності в Україні: стан і тенденції розвитку : монографія / колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої ; Запорізький національний технічний університет. Запоріжжя : Просвіта, 2017. 240 с.

15. Осіпчук А. С. Формування та просування екотуристичного продукту. Приазовський економічний вісник. 2021. № 4 (27). С. 68-75. DOI: 10.32840/2522-4263/2021-4-11.
16. Chernyshova T., Osipchuk A., Tyshchenko S. Analysis of the tourist services market in Ukraine: problems and prospects. Zeszyty Naukowe WSTiH. 2020. T. 17, rocz. IX, № 1. P. 21-32.
17. Осіпчук А. С. Теоретичний аспект генезису екологічного туризму в Україні. Часопис картографії. 2018. № 18. С. 59-69.
18. Осіпчук А. С. Екологізація туристичної сфери діяльності. Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. пр. учасників X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Поліського національного університету, 21-22 квіт. 2022 р. Житомир : Поліський нац. ун-т, 2022. С. 391-393.
19. Осіпчук А. С. Пропозиції з удосконалення стратегічного управління об'єктами екотуристичної діяльності. Економіка та суспільство. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-77>
20. Осіпчук А. С, Тищенко С. В. Розвиток екологічного туризму в контексті функціонування національної туристичної організації України. Причорноморські економічні студії. 2022. № 76. С. 79-86. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.76-10>

Інформаційні ресурси:

21. Інституційний репозитарій Поліського національного університету (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій).
22. UN WTO Tourism Highlights, 2017 Edition. URL : http://tourlib.net/wto/WTOHighlights_2017.pdf
23. Сайт ЕО «Спілка сільського зеленого туризму України». URL : www.greentour.com.ua
24. The International Ecotourism Society. URL : <https://ecotourism.org/>
25. Blue Flag. URL : <https://www.blueflag.global/>